

Uprawnienia dla Ukraińców w Polsce wydłużone do połowy 2024 roku. Planowane jest kolejne przedłużenie. Co Ukraińcy przebywający w Polsce powinni wiedzieć?

Prezydent RP Andrzej Duda podpisał nowelizację ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy. Ustawa ta została już opublikowana w Dzienniku Ustaw i weszła w życie 22 lutego 2024 r. Zakłada ona w szczególności przedłużenie uprawnień dla uchodźców wojennych z Ukrainy w Polsce do 30 czerwca 2024 roku.

Legalność pobytu w Polsce uchodźców wojennych z Ukrainy

Ustawa z 9 lutego 2024 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych została opublikowana w [Dzienniku Ustaw z 21 lutego 2024 r., poz. 232](#). Ustawa ta weszła w życie w dniu następującym po ogłoszeniu czyli 22 lutego 2024 r.

Przepisy tej ustawy dotyczą okresu legalności pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywateli Ukrainy, którzy przybyli w związku z działaniami wojennymi od 24 lutego 2022 roku. Celem nowelizacji jest wydłużenie okresów ważności wiz, zezwoleń na pobyt oraz termin dobrowolnego powrotu obywatela Ukrainy, w tym zawieszenie biegu terminów na załatwienie spraw w postępowaniach prowadzonych przez wojewodę.

Unia Europejska uruchomiła dyrektywę w sprawie tymczasowej ochrony w dniu 4 marca 2022 r., aby zaoferować natychmiastową i skuteczną ochronę osobom uciekającym przed rosyjską agresją przeciwko Ukrainie. Ponad 4 milionom osób przyznano natychmiastową ochronę w UE, z czego ponad 3 milionom w pierwszej połowie 2022 r.

Imigracja wojenna z Ukrainy – Polska, Europa, świat

Według danych Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców w styczniu 2024 r. na całym świecie zarejestrowanych było ponad 6,3 mln uchodźców z Ukrainy, z czego najwięcej w Polsce - prawie 60%. Jednocześnie we wrześniu 2023 roku Rada Unii Europejskiej przedłużyła mechanizm tymczasowej ochrony dla Ukraińców uciekających przed wojną do marca 2025 roku.

Liczba osób wewnątrznie przesiedlonych w Ukrainie wyniosła 3,7 miliona.

Wśród krajów UE najwięcej obywateli Ukrainy przyjeły Niemcy (1 126 000), Polska (957 000), Czechy (373 000), Wielka Brytania (250 000), Hiszpania (186 000), Włochy (169 000), Holandia (136 000) i Słowacja (113 000).

Według Eurostatu 46,7% obywateli Ukrainy, którym przyznano tymczasową ochronę w UE, to kobiety, 35,3% to dzieci, a 18% to dorośli mężczyźni.

Znaczna liczba dorosłych obywateli Ukrainy za granicą może pracować w różnych sektorach gospodarki narodowej. W sytuacji, gdy większość ukraińskich migrantów powróci do ojczyzny, wraz z inwestycjami i transferem technologii stanie się to potężnym czynnikiem wzrostu gospodarczego. W przeciwnym razie odbudowa gospodarki narodowej po wojnie zajmie dziesięciolecia, głównie z powodu braku siły roboczej.

Co dalej? Plany przedłużenia uprawnień do 4 marca 2025 roku

Ze względu na konieczność konsultacji z jednostkami samorządu terytorialnego, instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi i innymi zainteresowanymi podmiotami rząd planuje rozpoczęcie prac nad zmianami merytorycznymi oraz wydłużeniem terminu obowiązywania ustawy zgodnie z ww. decyzją Rady Unii Europejskiej – czyli do 4 marca 2025 r. w najbliższym możliwym czasie, jednocześnie zapewniając osobom zainteresowanym możliwość odetchnąć z ulgą na kilka miesięcy.

"Przedłużenie okresu, które już miało miejsce w Polsce od marca do czerwca, jest już warte ponad 1 miliard 800 milionów złotych. Czyli tak czy inaczej jest to duży wydatek dla naszego budżetu. Rząd już pracuje nad kolejnym przedłużeniem. Mówimy po prostu o przedłużeniu go do terminu wyznaczonego przez Komisję Europejską. Jeśli rząd się zdecyduje, to będzie to do przyszłego roku, ale musi podjąć ostateczną decyzję. Przedłużenie okresu pobytu ukraińskich uchodźców jest realizowane stopniowo, po kilka miesięcy". - powiedział Prezydent RP Andrzej Duda w wywiadzie udzielonym „Radiu Ukraińskiemu” 20 lutego. ("Українське радіо").

Zgodnie z zapowiedziami, **poza przedłużeniem terminu obowiązywania ochrony, planowane są bardziej restrykcyjne warunki i wymogi do uchodźców wojennych w Polsce (w porównaniu do obecnych) oraz ograniczenia w celu wyeliminowania tzw. „turystyki wojennej”**, weryfikacja przez organy przyznające świadczenia warunku przebywania w Polsce uchodźców z Ukrainy którzy pobierali czy pobierają świadczenia nieprawowiernie, możliwość zalegalizowania pobytu dla pozostałych kategorii w tym dzieci, członków rodzin i studentów oraz „wypełnienie” luk prawnych w specustawie które powodują niezłe zamieszanie dla osób objętych tą ustawą, jak i pracodawców i urzędników którzy na co dzień mają z nimi do czynienia.

Osobom, które podjęły w Polsce zatrudnienie, zaleca się złożenie wniosków o dalsze zalegalizowanie pobytu i pracy bez względu na regulacje przewidziane w ustawie specjalnej, dotychczasowe oraz planowane zmiany. Czas oczekiwania na wydanie zezwolenia w niektórych województwach to okres nawet 1 roku, w sytuacji, gdy wnioskujący zmieni zdanie, taki wniosek może zostać przez niego umorzony.

Warto zaznaczyć, że fakt złożenia wniosku o zezwolenie na pobyt nie powoduje utraty ochrony tymczasem czy benefitów socjalnych, dopiero po wydaniu stosownej decyzji.

Czy można uzyskać ochronę czasową po raz kolejny?

Zgodnie z dyrektywą UE w sprawie ochrony czasowej, **Ukraińcy, którzy opuścili swoją ojczyznę po 24 lutego 2022 r., mogą uzyskać ochronę czasową**. Dokument dotyczący ochrony tymczasowej jest wydawany przez kraj przyjmujący uchodźców na okres jednego

roku, ale może zostać przedłużony, jeśli wojna trwa dłużej, tj. nadal istnieją przeszkody w powrocie obywateli Ukrainy do ich domów.

Ponadto art. 26 ust. 4 Dyrektywy przewiduje **możliwość zmiany kraju tymczasowej ochrony**. Aby to zrobić, konieczne jest anulowanie już przyznanej ochrony tymczasowej i uzyskanie odpowiedniego dokumentu. Następnie uchodźcy nie są już uprawnieni do otrzymywania świadczeń z pomocy społecznej, a ich prawo do zatrudnienia zostaje anulowane.

To, czy możliwe jest uzyskanie ochrony tymczasowej po raz drugi oraz dodatkowe warunki jej przyznania są określone przez każdy kraj europejski niezależnie. Dlatego też w pierwszej kolejności warto zapoznać się z zasadami rejestracji uchodźców w kraju, w którym osoba uzyskać ochronę tymczasową. Ponadto, każdy przypadek rozpatrywany jest indywidualnie, a ostateczna decyzja o jej udzieleniu pozostaje w gestii państwa, które go przyznaje.

Ważne

Dyrektywa o tymczasowej ochronie nie ma zastosowania w krajach strefy Schengen - Islandii, Liechtensteinie, Norwegii i Szwajcarii. Kraje te mają inne warunki ochrony dla ukraińskich uchodźców.

Co mówią liczby?

Od 24 lutego 2022 roku, czyli dnia początku agresji Rosji, granicę polsko-ukraińską przekroczyło ponad 18,8 mln osób z Ukrainy – informuje Straż Graniczna. Jak podaje Straż, to głównie kobiety i dzieci.

Na przejściach granicznych z Ukrainy do Polski codziennie odprawia się ok. 19 tys. osób, z Polski do Ukrainy - 17 tys. osób.

Według analiz GUS obcokrajowcy stanowią już 7% pracujących w naszym kraju, a co trzecia osoba jest narodowości ukraińskiej. Jak podaje Rzeczpospolita, tylko 16 proc. aktywnych zawodowo osób z Ukrainy planuje wyjazd do innego kraju.

Obywatele Ukrainy, przebywający na terytorium Polski - liczba osób zarejestrowanych w rejestrze obywateli Ukrainy i członków ich rodzin, którym nadano status cudzoziemca na podstawie specustawy to ok. 1 mln (dane gov.pl).

Co Ukraińcy przebywający w Polsce powinni wiedzieć?

1) **Wyjazd z Polski przekraczający 30 dni oznacza utratę uprawnień wynikających z legalnego pobytu w tym pobierania świadczeń.** Żeby uniknąć możliwych problemów, należy każdorazowo poinformować funkcjonariusza polskiej Straży Granicznej dokonującego odprawy paszportowej, o zamiarze wyjazdu w związku z korzystaniem w Polsce z uprawnień z ochrony czasowej oraz każdorazowo okazać dokument elektroniczny diia.pl (nawet jeśli podróżny jedzie do pracy w Polsce lub w innym celu, ale jednocześnie będzie korzystał z ochrony w Polsce).

Wjazd na terytorium Polski bez poinformowania o ww. okoliczności lub bez okazania dokumentu elektronicznego diia.pl może spowodować, iż dane cudzoziemca nie zostaną ujęte w rejestrach, w oparciu o które nadawany jest status "UKR", a z którym wiążą się liczne uprawnienia o charakterze socjalnym - apeluje Straż Graniczna.

2) **Wznowienie ochrony tymczasowej w Polsce jest nieograniczone, o ile spełnione są warunki udzielenia takiego statusu**, aktualne regulacje prawne ograniczają jedynie czas kiedy cudzoziemiec może złożyć taki wniosek – jest to 30 dni od dnia wjazdu do Polski.

3) **Każdy może sprawdzić czy status UKR jest nadal aktywny wystarczy zalogować się za pośrednictwem [dedykowanej strony](#) i postępować wg instrukcji.**

4) **Nowelizacja ustawy przedłuża termin ważności dokumentów pobytowych do 30.06.2024, natomiast nie zmienia obowiązujące przedłużenie legalnego pobytu dla uczniów szkół, studentów maturzystów oraz ich rodziców czy opiekunów końcowe daty to 31.08.2024 oraz 30.09.2024 odpowiednio.**

Podstawa prawna: Ustawa z 9 lutego 2024 r. o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych ([Dz. U. z 21 lutego 2024 r., poz. 232](#)).

Źródło:

<https://www.infor.pl/prawo/nowosci-prawne/6485998,uprawnienia-dla-ukraincow-w-polsce-wydłużone-do-polowy-2024-roku-planowane-jest-kolejne-przedłużenie-co-ukraincy-przebywający-w-polsce-powinni-wiedzieć.html>